

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้างที่มีสิทธิประกันสังคมในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา โดยนำเสนอผลการวิจัย ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากร ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส สิทธิการรักษาของกลุ่มสมรส การศึกษา ระยะเวลาที่มีสิทธิประกันสังคม รายได้ และข้อมูลการมีบุตร

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานและการใช้สิทธิประกันสังคม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการทำงาน และปัจจัยการเข้าถึง กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3

แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (N=395)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
อายุต่ำกว่า 25 ปี	136	34.43
อายุระหว่าง 25-35 ปี	184	46.58
อายุมากกว่า 35 ปี	75	18.99
$\bar{X} = 28.76, SD. = 7.20, MIN = 16, MAX = 52$		

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	98	24.81
หญิง	297	75.19
สถานภาพสมรส		
โสด	145	36.71
คู่	226	57.22
หม้าย	16	4.05
หย่า/แยก	8	2.02
คู่สมรสใช้สิทธิประกันสังคม		
ใช่	118	52.21
ไม่ใช่	108	47.79
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	89	22.53
มัธยมศึกษา/ปวช.	163	41.27
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	76	19.24
ปริญญาตรี	67	16.96
ระยะเวลาที่มีสิทธิประกันสังคม		
น้อยกว่า 5 ปี	256	64.81
5 – 10 ปี	96	24.30
มากกว่า 10 ปี	43	10.89
$\bar{X} = 4.32$, $SD. = 4.01$, $MIN = 1$, $MAX = 15$		
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 4,000 บาท	81	20.50
4,000 – 7,500 บาท	255	64.56
7,501 บาทขึ้นไป	59	14.94
$\bar{X} = 5927.26$, $SD. = 2512.72$, $MIN = 2800$, $MAX = 18000$		

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนบุตร(คน)		
1	89	22.53
2	88	22.28
3	26	6.58
4	3	0.76
ไม่มีบุตร	189	47.85
$\bar{X} = 0.9, SD. = 1.01, MIN = 0, MAX = 4$		
จำนวนบุตรอายุต่ำกว่า 6 ปี(คน)		
1	117	56.80
2	20	9.71
ไม่มี	69	33.49

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 28.76 ปี อายุอยู่ในช่วง 25 – 35 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 46.58) โดย 3 ใน 4 เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 75.19) สถานภาพสมรสกลุ่มมากที่สุด (ร้อยละ 57.22) กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสคู่ ส่วนใหญ่คู่สมรสใช้สิทธิประกันสังคม (ร้อยละ 52.21) วุฒิการศึกษาจบมัธยมศึกษา/ปวช.มากที่สุด (ร้อยละ 41.27) ระยะเวลาสิทธิประกันสังคมส่วนใหญ่ น้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 64.81) รายได้ต่อเดือน 4,000 – 7,500 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 64.56) เฉลี่ย 5,927.26 บาท เกือบครึ่งหนึ่งไม่มีบุตร (ร้อยละ 47.85) กลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรพบว่า มีบุตร 1 - 2 คน ซึ่งมีบุตรที่อายุต่ำกว่า 6 ปี จำนวน 1 คนมากที่สุด (ร้อยละ 56.80)

ตาราง 4

แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการทำงานและการใช้สิทธิประกันสังคม (N=395)

ข้อมูลการทำงานและการใช้สิทธิประกันสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาทำงาน โรงงานปัจจุบัน		
น้อยกว่า 5 ปี	322	81.52
5 – 10 ปี	53	13.42
มากกว่า 10 ปี	20	5.06
$\bar{X} = 4.32, SD. = 4.01, MIN = 1, MAX = 15$		

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลการทำงานและการใช้สิทธิประกันสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการทำงาน		
ลูกจ้างรายวัน	287	72.66
ลูกจ้างรายเดือน	77	19.49
ลูกจ้างรายเหมา	31	7.85
ประเภทการทำงาน		
พนักงานในสำนักงาน	55	13.92
ปฏิบัติงานในโรงงาน	286	72.41
อื่นๆ	54	13.67
คัมภีร์นอกพื้นที่	33	61.11
ห้องชั้นสูง	11	20.37
บรรทุกึ่ง	4	7.41
ห้องเย็น	2	3.70
สไตร้อย	1	1.85
ช่าง	2	3.70
รปภ.	1	1.35
โรงพยาบาลที่เลือกในบัตรรับรองสิทธิ		
รัฐบาล	284	71.90
เอกชน	111	28.10
ระยะทางจากบ้านถึง รพ.ที่เลือก		
น้อยกว่า 50 กม.	244	61.77
50-100 กม.	142	21.10
มากกว่า 100 กม.	68	17.22
$\bar{X} = 28.76$, $SD. = 7.20$, $MIN = 16$, $MAX = 52$		

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงานในโรงงานปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 81.52) โดย 2 ใน 3 เป็นลูกจ้างรายวัน (ร้อยละ 72.66) ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงงาน (ร้อยละ 72.41) 3 ใน 4 เลือกโรงพยาบาลรัฐบาลที่ระบุในบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาล (ร้อยละ 71.90) ระยะทางจากบ้านถึงโรงพยาบาลน้อยกว่า 50 กิโลเมตรมากที่สุด (ร้อยละ 61.77)

ตาราง 5

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลการเจ็บป่วย (N=395)

ข้อมูลการเจ็บป่วย	จำนวน	ร้อยละ
โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	362	91.65
มีโรคประจำตัว	33	8.35
หอบ, ภูมิแพ้	18	54.55
กระเพาะอาหารอักเสบ	3	9.09
ไทรอยด์	4	12.12
ไมเกรน	6	18.18
ตับอักเสบ	1	3.03
SLE	1	3.03
การเจ็บป่วยในเดือนที่ผ่านมา(นับย้อนหลังจากวันที่ตอบแบบสอบถามเป็นเวลา 1 เดือน)		
ไม่ป่วย	253	64.05
ป่วย	142	35.95
ระบบหายใจ	100	70.42
เกี่ยวกับตา	3	2.11
โรคในช่องปาก	2	1.41
ระบบย่อยอาหาร	7	4.93
ระบบกล้ามเนื้อ	19	13.38
ระบบฮอร์โมน	4	2.82
อุบัติเหตุ	2	1.41
ระบบไหลเวียนเลือด	2	1.41
โรคผิวหนัง	2	1.41
ระบบหายใจและโรคตา	1	0.70
การไปรับการรักษาอาการป่วยในรอบ 1 เดือน		
ไม่ไป	20	14.08
ไปรักษา	122	85.92

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อมูลการเจ็บป่วย	จำนวน	ร้อยละ
การใช้สิทธิประกันสังคมรักษาพยาบาล		
ไม่เคยใช้	151	38.23
เคยใช้	244	61.77
การได้รับประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม		
ไม่เคยได้รับ	128	32.41
เคยได้รับ	267	67.59

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 91.65) โดยในเดือนที่ผ่านมา (นับย้อนหลังจากวันที่ตอบแบบสอบถามไป 1 เดือน) กลุ่มตัวอย่างไม่ป่วยมากที่สุด (ร้อยละ 64.05) ส่วนผู้ที่ป่วยในเดือนที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นโรคทางเดินหายใจ (ร้อยละ 70.42) ในจำนวนผู้ที่เจ็บป่วย ส่วนใหญ่ไปรับการรักษา (ร้อยละ 85.92) กลุ่มตัวอย่างเคยใช้สิทธิประกันสังคมในการรักษาพยาบาลมากที่สุด (ร้อยละ 61.77) และส่วนใหญ่เคยได้รับประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม (ร้อยละ 67.59)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม

ตาราง 6

แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแหล่งการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม (N=395)

ข้อมูลการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งการรับรู้		
วิทยุ/โทรทัศน์	134	33.92
เอกสารสำนักงานประกันสังคม	206	52.15
บุคลากรสาธารณสุข	55	13.92

จากตาราง 6 พบว่าแหล่งการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งมาจากเอกสารของสำนักงานประกันสังคม (ร้อยละ 52.15) รองลงมา คือ รับรู้จากวิทยุ/โทรทัศน์ (ร้อยละ 33.92) ส่วนแหล่งที่ทำให้เกิดการรับรู้ประโยชน์ทดแทนที่น้อยที่สุด คือ บุคลากรสาธารณสุข (ร้อยละ 13.92)

ตาราง 7

แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายกรณี

การรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม	$\bar{X}$	SD.	การแปลผล
1. กรณีเจ็บป่วย	1.34	0.66	ต่ำ
2. กรณีทุพพลภาพ	1.11	0.74	ต่ำ
3. กรณีตาย	1.23	0.74	ต่ำ
4. กรณีชราภาพ	1.27	0.77	ต่ำ
5. กรณีว่างงาน	1.09	0.72	ต่ำ
6. กรณีคลอดบุตร	1.55	0.76	ปานกลาง
7. กรณีสงเคราะห์บุตร	1.56	0.83	ปานกลาง
รวม	1.31	0.62	ต่ำ

จากตาราง 7 พบว่าระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.31$; SD.= 0.62 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน) เมื่อพิจารณาระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมแยกตามรายกรณีพบว่า ระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วย ($\bar{X} = 1.34$; SD.= 0.66) กรณีทุพพลภาพ ($\bar{X} = 1.11$; SD.= 0.74) กรณีตาย ($\bar{X} = 1.23$; SD.= 0.74) กรณีชราภาพ ($\bar{X} = 1.27$; SD.= 0.77) และกรณีว่างงาน ($\bar{X} = 1.09$; SD.= 0.72) มีการรับรู้อยู่ในระดับต่ำ ส่วนกรณีคลอดบุตร ($\bar{X} = 1.55$; SD.= 0.76) และกรณีสงเคราะห์บุตร ($\bar{X} = 1.56$; SD.= 0.83) มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยต่างๆ คือ ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ ปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงาน ได้แก่ ระยะเวลาที่ทำงาน ปัจจัยการเข้าถึง ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเจ็บป่วยประเภทโรงพยาบาลที่เลือกในบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาล ดังตาราง 8

ตาราง 8

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการทำงาน และปัจจัยการเข้าถึงกับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย	ระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทน				χ^2 - value
	รับรู้ต่ำมาก จำนวน(ร้อยละ)	รับรู้ต่ำ จำนวน(ร้อยละ)	รับรู้ปานกลาง จำนวน(ร้อยละ)	รับรู้มาก จำนวน(ร้อยละ)	
เพศ					3.24
ชาย(n=98)	20(20.41)	48(48.98)	25(25.51)	5(5.10)	
หญิง(n=297)	50(16.84)	126(42.42)	102(34.34)	19(6.40)	
	<i>Cramer's V 0.09</i>				
สถานภาพสมรส					13.35*
โสด(n=145)	36(24.83)	54(37.24)	42(28.97)	13(8.96)	
คู่/หม้าย/หย่า แยก(n=250)	36(14.40)**	120(48.00)**	85(34.00)**	9(3.60)**	
	<i>Cramer's V 0.18</i>				
ระดับการศึกษา					7.93*
ประถมศึกษา/ มัธยมศึกษา (n=252)	42(16.67)**	120(47.62)**	81(32.14)**	9(3.57)**	
อนุปริญญา/ ปริญญาตรี (n=143)	30(20.98)**	54(37.76)**	46(32.17)**	13(9.09)**	
	<i>Cramer's V 0.14</i>				
รายได้					11.66*
ต่ำกว่า4,000 บาท- 7,500บาท (n=336)	57(16.96)**	156(46.43)**	109(32.44)**	14(1.67)**	
7,501 บาทขึ้นไป (n=59)	15(25.42)	18(30.51)	18(30.51)	8(13.56)	
	<i>Cramer's V 0.17</i>				

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทน				χ^2 - value
	รับรู้ต่ำมาก จำนวน(ร้อยละ)	รับรู้ต่ำ จำนวน(ร้อยละ)	รับรู้ปานกลาง จำนวน(ร้อยละ)	รับรู้มาก จำนวน(ร้อยละ)	
ระยะเวลา ทำงาน					1.84
น้อยกว่า 5 ปี(n=256)	51(19.92)	113(44.14)	79(30.86)	13(5.08)	
5 ปีขึ้นไป (n=139)	21(15.11)**	61(43.88)**	48(34.53)**	9(6.47)**	
	<i>Cramer's V 0.07</i>				
แหล่งที่ได้รับข้อ มูลข่าวสาร					10.30*
วิทยุโทรทัศน์/ บุคลากร สาธารณสุข (n=189)	42(22.22)**	86(45.50)**	56(29.63)**	6(2.65)**	
เอกสาร สน. ปกศ.(n=206)	28(13.59)	88(42.72)	71(34.47)	18(9.22)	
	<i>Cramer's V 0.16</i>				
การเจ็บป่วย					5.31
ไม่มีโรค ประจำตัว (n=362)	63(17.40)	161(44.48)	116(32.04)	22(6.08)	
มีโรค ประจำตัว (n=33)	7(21.21)	10(30.30)	11(33.33)	5(15.16)	
	<i>Cramer's V 0.03</i>				

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทน				χ^2 - value
	รับรู้ต่ำมาก จำนวน(ร้อยละ)	รับรู้ต่ำ จำนวน(ร้อยละ)	รับรู้ปานกลาง จำนวน(ร้อยละ)	รับรู้มาก จำนวน(ร้อยละ)	
ประเภท โรงพยาบาล					1.21
รัฐบาล (n=284)	49(17.40)	125(44.48)	95(32.04)	15(6.08)	
เอกชน (n=111)	23(20.72)	49(44.14)	32(28.83)	7(6.31)	

Cramer's V 0.06

* $p < 0.05$

**รวมcellให้มีค่า n ไม่ต่ำกว่า 5

จากตาราง 8 พบว่า สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และการได้รับข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด คู่/หม้าย/หย่า/แยก มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนในระดับต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 37.24 และ ร้อยละ 48.00) แต่เมื่อพิจารณาการรับรู้ประโยชน์ทดแทนในระดับมาก พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสดมีการรับรู้ในระดับมาก (ร้อยละ 8.96) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสคู่/หม้าย/หย่า/แยก (ร้อยละ 3.60) กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรี มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 47.62 และ ร้อยละ 37.76) เมื่อพิจารณาการรับรู้ประโยชน์ทดแทนในระดับมาก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรี มีการรับรู้ในระดับมาก (ร้อยละ 9.09) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ซึ่งมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับมาก (ร้อยละ 3.57) กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท- 7,500 บาทและ 7,501 บาทขึ้นไปมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 46.43 และ ร้อยละ 30.51) เมื่อพิจารณาการรับรู้ประโยชน์ทดแทนในระดับมาก พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 7,501 บาทขึ้นไปมีการรับรู้ในระดับมาก (ร้อยละ 13.56) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท- 7,500 บาท (ร้อยละ 1.67) และแหล่งข้อมูลข่าวสารจากเอกสารสำนักงานประกันสังคมทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับมาก (ร้อยละ 9.22) มากกว่า วิทยุ/โทรทัศน์/

บุคลากรสาธารณสุข (ร้อยละ 2.65) ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่ทำงาน การเจ็บป่วย และประเภทของสถานบริการ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาทำงานในโรงงานปัจจุบัน น้อยกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัวและไม่มีโรคประจำตัว กลุ่มตัวอย่างที่เลือกโรงพยาบาลรัฐบาลและเอกชน มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนในทุกระดับใกล้เคียงกัน โดยทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 48.98 และ ร้อยละ 42.42) กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาทำงานในโรงงานปัจจุบัน น้อยกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมมากที่สุด (ร้อยละ 44.14 และ ร้อยละ 43.88) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีโรคประจำตัวส่วนใหญ่มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับต่ำ (ร้อยละ 44.48) แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัวมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 33.33) สำหรับประเภทสถานบริการสาธารณสุข พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกสถานพยาบาลตามที่ระบุในบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลรัฐบาล และโรงพยาบาลเอกชนมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 44.48 และร้อยละ 44.41)

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของ กลุ่มตัวอย่างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดการเข้าถึงบริการสุขภาพของอเดย์และแอนเดอร์เซน (Aday & Andersen, 1974) ใช้วิธีศึกษาเชิงสำรวจ โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิประกันสังคมซึ่งทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ ในจังหวัดสงขลา สามารถอภิปรายผล ได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกจ้างที่มีสิทธิประกันสังคมซึ่งทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ ในจังหวัดสงขลา พบว่า ลูกจ้าง มีอายุอยู่ในช่วง 25 – 35 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 46.58) อายุ

เฉลี่ย 28.76 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ รัญทิพย์ (2544) ที่พบว่า อายุของผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคมจังหวัดเชียงใหม่มีอายุอยู่ระหว่าง 26–35 ปี (ร้อยละ 46.4) และใกล้เคียงกับการศึกษาของชลธิดา (2545) ที่พบว่า ผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคมจังหวัดลำพูนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี (ร้อยละ 39.5) ส่วนบังอรและคณะ (2537) ศึกษาการรับรู้การเห็นด้วย และการยอมรับมาตรการในแผนงานคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่เกี่ยวกับลูกจ้างที่เป็นเอตส์ของกลุ่มนายจ้างและกลุ่มลูกจ้างในสถานประกอบการเขต กทม.พบว่าลูกจ้างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี ส่วนเพศของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 75.19) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธน (2544) เรื่องความคิดเห็นของลูกจ้างบริษัทในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือต่อการให้บริการทางการแพทย์ตามโครงการประกันสังคมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่พบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 67.2) และวรางคณา (2540) ที่ศึกษาพบว่า ผู้ประกันตนตามโครงการประกันสังคมที่ไปใช้บริการสถานพยาบาลของรัฐส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 71.7) สำหรับสถานภาพสมรสของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำจังหวัดสงขลา มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 57.19) ใกล้เคียงกับการศึกษา ของ วาสนา (2544) ที่พบว่า สตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 60.0) เช่นเดียวกับการศึกษาของละออศรี (2541) เรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการของลูกจ้างโรงงานอุตสาหกรรมไม้ยางพารา ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 45.0) ส่วนระดับการศึกษาของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช.มากที่สุด (ร้อยละ 41.27) โดยในปี พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นระดับการศึกษาภาคบังคับของประเทศไทย (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2548) สอดคล้องกับการศึกษาของ อารักษ์ (2537) เรื่อง การประกันสังคมสำหรับบุคคลทั่วไป: ผลกระทบของการขยายระบบประกันสังคม กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ มัธยม และ ปวช. (ร้อยละ 40.9) และรัญทิพย์ (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดคุณภาพบริการของสถานพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคมส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช.มากที่สุด (ร้อยละ 45.2) ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำจังหวัดสงขลามีสิทธิประกันสังคม น้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 64.81) มีรายได้เฉลี่ย 5,927.26 บาท ส่วนใหญ่ไม่มีบุตร (ร้อยละ 47.85) สำหรับผู้ที่มีบุตร ส่วนใหญ่มีบุตร 1 คน (ร้อยละ 22.53) สอดคล้องกับการศึกษาของ วรางคณา (2540) ที่พบว่า ผู้ประกันตนในส่วนใหญ่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ไม่มีบุตร (ร้อยละ 46.3)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการทำงานและการใช้สิทธิประกันสังคม

จากผลการศึกษา พบว่า ลูกจ้าง ส่วนใหญ่ทำงานในโรงงานที่ทำปัจจุบัน น้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 81.52) และได้รับสิทธิประกันสังคมน้อยกว่า 5 ปี ใกล้เคียงกับ การศึกษาของวรางคณา (2540) ที่พบว่า ผู้ประกันตนส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการสถานพยาบาลของรัฐมีระยะเวลาการทำงานในสถานประกอบการปัจจุบัน น้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 55.0) และวาสนา (2544) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ที่พบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ทำงานในโรงงาน 0 – 5 ปี (ร้อยละ 49.0) ลักษณะการทำงานของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา พบว่าเป็นลูกจ้างรายวันมากที่สุด (ร้อยละ 72.66) โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับ เพชรน้อย (2539) ที่พบว่า แรงงานย้ายถิ่นในอุตสาหกรรมยางพาราส่วนมากเป็นการจ้างงานในลักษณะลูกจ้างรายวัน (ร้อยละ 67.8) ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เลือกโรงพยาบาลของรัฐในการรักษาพยาบาลมากที่สุด (ร้อยละ 71.90) สอดคล้องกับ การศึกษาของวรางคณา (2540) ที่พบว่า ผู้ประกันตนส่วนใหญ่เลือกใช้บริการสถานพยาบาลของรัฐ (ร้อยละ 60.0) และมีระยะทางจากบ้านถึงโรงพยาบาล น้อยกว่า 50 กิโลเมตร (ร้อยละ 61.77) ระยะทางเฉลี่ย 28.76 กิโลเมตร สอดคล้องกับการศึกษาของ ชลธิดา (2545) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคม จังหวัดลำพูน พบว่า ระยะทางจากที่ทำงานถึงโรงพยาบาลแม่ทากของผู้ประกันตนส่วนใหญ่มีระยะทางระหว่าง 25.01 – 30.00 กิโลเมตร เพราะระยะทางจากบ้านหรือที่พัก ไม่ไกลจากโรงพยาบาลมีผลต่อการมารับบริการของผู้ประกันตน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ทางหลักเศรษฐศาสตร์ได้ว่า ระยะทางที่ไกลจะทำให้เสียเวลาในการเดินทางเพื่อไปใช้บริการทางการแพทย์ซึ่งเป็นต้นทุนอย่างหนึ่งที่ผู้ใช้บริการคำนึงถึง นั่นคือ ระยะทางที่ไกล การใช้เวลาเดินทางน้อยลง ต้นทุนการเสียโอกาสในการไปใช้บริการลดลง (ชลธิดา, 2545)

การวิเคราะห์ข้อมูลการเจ็บป่วย พบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 91.65) สอดคล้องกับการศึกษาของธัญทิพย์ (2544) ที่พบว่าผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคมจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 85.1) และยังสอดคล้องกับการศึกษาของชลธิดา (2545) ที่พบว่าผู้ประกันตนในจังหวัดลำพูนส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัวเช่นเดียวกัน (ร้อยละ 85.0) โดยในเดือนที่ผ่านมาลูกจ้าง ไม่ป่วย (ร้อยละ 64.05) ส่วนผู้ที่ป่วยในเดือนที่ผ่านมาส่วนใหญ่ป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจ (ร้อยละ 70.42) ในจำนวนผู้ที่ป่วยไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล คลินิกเอกชน และสถานอนามัย (ร้อยละ 85.92) ในจำนวนลูกจ้างที่ป่วยทั้งหมดบางส่วนไม่ได้ไปรับการรักษา อาจเป็นไปได้ว่า บางส่วนอาจปล่อยให้หายเอง ซ้ำยากินเองหรือใช้วิธีอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรางคณา (2540) พบว่า ก่อนที่จะสมัครเป็นผู้ประกันตนเมื่อเจ็บป่วยจะไปใช้บริการที่

คลินิกเอกชน โรงพยาบาลรัฐบาล โรงพยาบาลเอกชน สถานีอนามัย ซ็อยที่ร้านขายยา และอื่นๆ ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำส่วนใหญ่เคยใช้สิทธิประกันสังคมในการรักษาพยาบาล (ร้อยละ 61.78) และเคยได้รับประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม (ร้อยละ 67.59) ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของบังอร และคณะ (2537) เรื่อง การรับรู้ การเห็นด้วยและการยอมรับมาตรการในแผนงานคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่เกี่ยวกับลูกจ้างที่เป็นเอดส์ของกลุ่มนายจ้างและกลุ่มลูกจ้างในสถานประกอบการเขต กทม. พบว่าลูกจ้างส่วนใหญ่ไม่เคยใช้บริการดูแลสุขภาพจากโครงการประกันสังคม (ร้อยละ 55.4)

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม

จากการศึกษา พบว่า แหล่งการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้าง ส่วนใหญ่มาจากเอกสารของสำนักงานประกันสังคม (ร้อยละ 52.15) เนื่องจาก สำนักงานประกันสังคมมีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนเป็นเล่มเล็กๆ และแผ่นพับ เหมาะสำหรับการอ่านและพกพาได้อย่างสะดวกแจกให้กับลูกจ้างที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชลธิดา (2545) ที่พบว่า ผู้ประกันตนมีการรับรู้จากสื่อเอกสารแผ่นพับมากที่สุด (ร้อยละ 95.0) อารักษ์ (2537) ศึกษาพบว่า แหล่งข่าวสารการประกันสังคมที่กลุ่มประชากรสนใจติดตามข่าวสารจากหลายๆทางด้วยกัน แต่ที่ทราบข่าวและติดตามจากแหล่งข้อมูลประกันสังคมมากที่สุด โดยการติดตามจากกลุ่มเพื่อน (ร้อยละ 50.8)

ส่วนระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา พบว่า ระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=1.31$; $SD.= 0.62$ จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน) เมื่อพิจารณาระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมแยกตามรายกรณีพบว่า ระดับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วย ($\bar{X}=1.34$; $SD.= 0.66$) กรณีทุพพลภาพ ($\bar{X} 1.11$; $SD.= 0.74$) กรณีตาย ($\bar{X} 1.23$; $SD.= 0.74$) กรณีชราภาพ ($\bar{X} 1.27$; $SD.= 0.77$) และกรณีว่างงาน ($\bar{X} 1.09$; $SD.= 0.72$) มีการรับรู้ อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ วรางคณา (2540) ที่พบว่า ผู้ประกันตนที่ไปรับบริการทางการแพทย์ สถานพยาบาลรัฐมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมกรณีทุพพลภาพ กรณีตาย และกรณีเข้ารับบริการเมื่อเกิดอุบัติเหตุอยู่ในระดับน้อย ส่วนกรณีคลอดบุตร ($\bar{X}=1.55$; $SD.= 0.76$) และกรณีสงเคราะห์บุตร ($\bar{X} = 1.56$; $SD.= 0.83$) มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษา ของพลเทพ (2545) ศึกษาเรื่องความพร้อมของการขยายระบบประกันสังคมไปยังสถานประกอบการขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ลูกจ้างมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนประกันสังคมจะจ่ายเงินให้แก่ผู้

ประกันตนเมื่อประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย คลอดบุตร เสียชีวิต ทูพพลภาพ สงเคราะห์บุตร และชราภาพ อยู่ในระดับมีความรู้แต่ไม่ค่อยเข้าใจ

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการทำงาน และปัจจัยการเข้าถึง กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้าง ในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำจังหวัดสงขลา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำในจังหวัดสงขลา

1. สถานภาพสมรส จากผลการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เนื่องจากบุคคลที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ เพราะการมีคู่สมรสทำให้บุคคลมีการบรรลุนิติภาวะทางพฤตินัย ส่งผลให้มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว และผู้ที่มีคู่สมรสจะได้รับการช่วยเหลือดูแลจากคู่สมรส ทำให้เกิดการรับรู้ที่แตกต่างกัน (ดวงพร, 2535 อ้างตาม ศิริมา, 2542) เชื้อชาติ (2541) ศึกษา ความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของลูกจ้างเกี่ยวกับสิทธิ และการใช้บริการกองทุนเงินทดแทน พบว่า สถานภาพสมรส ของลูกจ้างเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิที่ลูกจ้างควรได้รับ สำหรับลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำจังหวัดสงขลาที่มีสถานภาพโสดมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับมาก (ร้อยละ 8.96) มากกว่าสถานภาพสมรสคู่/หม้าย/หย่า/แยก (ร้อยละ 3.60) เนื่องจากมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ผู้ที่มีสถานภาพโสดส่วนใหญ่มิระดับการศึกษาที่สูงกว่า และมีตำแหน่งหน้าที่เป็นพนักงานในสำนักงานมากกว่าเป็นลูกจ้างระดับปฏิบัติการ

2. ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยลูกจ้างที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่า (อนุปริญญา/ปริญญาตรี) มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับมาก (ร้อยละ 9.09) มากกว่าลูกจ้างที่จบการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า (ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา) (ร้อยละ 3.57) เพราะการศึกษามีผลต่อการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคล โดยบุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันส่งผลให้มีการรับรู้ที่แตกต่างกันด้วย โดยทั่วไปผู้ที่มีการศึกษาสูง จะมีความรู้ ทัศนคติ และการรับรู้ที่ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำ เพราะคนที่มีการศึกษาสูงกว่าย่อมมีการแสวงหา

ความรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ (ศิริมา, 2542) ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา ก็เช่นเดียวกัน

3. รายได้ จากการศึกษาพบว่า รายได้ของลูกจ้าง ในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยลูกจ้างที่มีรายได้ตั้งแต่ 7,001 บาทขึ้นไป มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนในระดับมาก (ร้อยละ 13.56) มากกว่า ลูกจ้างที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท – 7,500 บาท (ร้อยละ 1.67) เนื่องจากรายได้เป็นตัวแปรที่บ่งบอกสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะมีโอกาสในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของตนเองในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อย จะมีข้อจำกัดในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ (ศิริมา, 2542) สอดคล้องกับเขียวชาญ (2541) ศึกษา ความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของลูกจ้างเกี่ยวกับสิทธิ และการใช้บริการกองทุนเงินทดแทน พบว่าระดับเงินเดือนของลูกจ้างเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิที่ลูกจ้างควรได้รับ เช่นเดียวกับลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำจังหวัดสงขลา ที่มีรายได้มาก และมีการศึกษาสูง จะทำงานในสำนักงานหรือระดับผู้บริหารในโรงงาน จึงมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับมาก มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่าและมีการศึกษาดำกว่าซึ่งเป็นลูกจ้างระดับที่ต้องปฏิบัติงานในโรงงาน

4. การได้รับข้อมูลข่าวสาร จากการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยแหล่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเอกสาร สำนักงานประกันสังคมทำให้ลูกจ้างมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับมาก (ร้อยละ 9.22) มากกว่าแหล่งอื่นๆ ได้แก่ วิทยุ/โทรทัศน์/ บุคลากรสาธารณสุข (ร้อยละ 2.65) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เขียวชาญ (2541) เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมของลูกจ้างเกี่ยวกับสิทธิและการใช้บริการกองทุนเงินทดแทน ผลของการบริหารกองทุนเงินทดแทนที่มีต่อลูกจ้างและความคาดหวังของลูกจ้างที่มีต่อสิทธิและบริการที่จะได้รับจากกองทุนเงินทดแทน พบว่าปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจของลูกจ้าง คือ การได้รับข่าวสาร

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำในจังหวัดสงขลา

1. เพศ จากผลการศึกษาพบว่า เพศของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยเพศหญิง และเพศชาย มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทน ในระดับต่างๆ ใกล้เคียง

กัน จากการศึกษาเพศ เป็นตัวแสดงถึงความแตกต่างทางชีวภาพ และทางสรีระวิทยา ซึ่งมีผลต่อการแสดงพฤติกรรม เพศชายมีโครงสร้างของร่างกายที่แข็งแรง จะมีการแสดงออกได้ดีในเรื่องของการใช้กำลัง การเล่นกีฬา แต่เพศหญิงเป็นเพศที่มีโครงสร้างที่มีความบอบบางกว่า จะมีความสามารถในการทำงานบ้านและมีความสนใจในด้านการดูแลสุขภาพมากกว่าเพศชาย (ศิริมา, 2542) แต่ตามกลไกการรับรู้ความแตกต่างระหว่างเพศไม่ทำให้เกิดการรับรู้ที่แตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เพศของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม อาจเป็นเพราะทั้งลูกจ้างเพศหญิงและเพศชายมีความสนใจดูแลสุขภาพและประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมใกล้เคียงกัน

2. ระยะเวลาที่ทำงาน จากผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาที่ทำงานของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เนื่องจากการรับรู้ของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในอดีต (กันยา, 2540; สมจิต, 2534) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นย่อมส่งผลให้เกิดการรับรู้ที่มากขึ้นด้วย ประสบการณ์แสดงให้เห็นถึงปริมาณการเรียนรู้ เช่นเดียวกับระยะเวลาการทำงานที่เพิ่มขึ้นของลูกจ้าง เมื่อลูกจ้างมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นย่อมส่งผลให้เกิดการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมมากขึ้นด้วย ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเพราะว่าลูกจ้างส่วนใหญ่มีระยะเวลาการทำงานหรือประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จึงอาจทำให้เกิดการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมได้ไม่มากเท่าที่ควร

3. การเจ็บป่วย ในที่นี้วิเคราะห์ผลการศึกษาโดยการแบ่งลูกจ้างเป็นผู้ที่มีโรคประจำตัว และไม่มีโรคประจำตัว จากการศึกษาพบว่า การเจ็บป่วยของลูกจ้าง ในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยลูกจ้างที่มีโรคประจำตัว และไม่มีโรคประจำตัว มีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในทุกระดับที่ใกล้เคียงกัน เมื่อแยกพิจารณา พบว่า ลูกจ้างที่ไม่มีโรคประจำตัวมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับน้อยมากที่สุด (ร้อยละ 44.48) ส่วนลูกจ้างที่มีโรคประจำตัวมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 33.33) อาจเป็นเพราะเนื่องจากการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมมีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลายอย่าง การเจ็บป่วยก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ แต่จากการศึกษาพบว่าลูกจ้างเป็นจำนวนมากที่ไม่เคยใช้สิทธิประกันสังคมในการรักษาพยาบาล แม้บางคนเจ็บป่วยแล้วก็ยังไม่ไปรับการรักษาจึงทำให้ไม่เกิดการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม

4. ประเภทของสถานบริการ จากการศึกษาพบว่า ประเภทของสถานบริการไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยลูกจ้างที่เลือกโรงพยาบาลรัฐบาล และ โรง

พยาบาลเอกชนในบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลมีการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคม ในทุกระดับที่ใกล้เคียงกัน จากการศึกษาการเข้าถึงบริการสุขภาพของอดด์และแอนเดอร์แซน (Aday & Andersen, 1974) พบว่า การใช้บริการสุขภาพขึ้นอยู่กับประเภทของสถานบริการ สำหรับลูกจ้าง ที่เลือกสถานบริการทั้งของรัฐและเอกชนไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อาจเป็นเพราะ ทั้งสถานบริการของรัฐ และเอกชนมีกลวิธีในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมที่เหมือนหรือคล้ายกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วรวงคณา (2540) เรื่อง ความพึงพอใจต่อการให้บริการทางการแพทย์ตามโครงการประกันสังคมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ประกันตนที่ไปรับบริการทางการแพทย์ ณ สถานพยาบาลรัฐบาล มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมในระดับน้อย ได้แก่ กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย และ กรณีการเข้ารับบริการเมื่อเกิดอุบัติเหตุ โดยผู้ที่เข้ารับบริการทางการแพทย์ที่สถานพยาบาลรัฐบาลมีความรู้ความเข้าใจสิทธิประโยชน์ได้ดีกว่าผู้ประกันตนที่ไปรับบริการทางการแพทย์ที่สถานพยาบาลเอกชน

การศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านประชากรที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ ส่วนปัจจัยการเข้าถึงที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ส่วนเพศ ระยะเวลาที่ทำงาน การเจ็บป่วย และประเภทสถานบริการ (โรงพยาบาลที่เลือกในบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาล) เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ